

KONINKLIJK
OUDHEIDKUNDIG
GENOOTSCHAP

jaarverslag

CXLIII

2010

VERSLAG VAN DE VOORZITTER

Norbert van den Berg

Uitgebracht in de 153ste jaarvergadering op 11 april 2011

Algemeen.

In het jaar 2010 stonden de eigen collecties van het Genootschap in het centrum van de aandacht.

Ten eerste zijn vanaf het najaar alle lezingen over onze eigen *verzamelingen op gebied van oudheidkunde, kunst en geschiedenis* gehouden, zodat de leden zich een beetje een beeld kunnen vormen van onze zeer omvangrijke vele tienduizenden voorwerpen tellende prachtige verzamelingen, die de steun van de leden volledig verdienen.

Ten tweede heeft de conservator collecties met de administrateur een controle gehouden over alle bruiklenen buiten het Rijksmuseum in ruim veertig musea. Ten derde is met alle commissies uitvoerig gesproken over de toekomst van de collecties waarmee die commissies zich bezig hielden. In januari van dit jaar kwam een concept rapport tot stand dat in een bijeenkomst van bestuur met bijna alle commissieleden besproken werd. Later dit jaar zal het ook aan de leden worden voorgelegd.

De leden en de activiteiten voor de leden.

Het afgelopen jaar verloren wij door overlijden twee leden, mevrouw Van Soest-Insinger te Bilthoven en mevrouw S. Hart te Amsterdam. Wij danken hen voor hun trouw en herdenken hen.

Het aantal leden kon het afgelopen jaar niet stabiel blijven, van de 532 leden aanvang 2010 daalde het aantal tot 527. Er melden zich wel 23 nieuwe leden, bijna het dubbele van vorig jaar, maar 18 leden zegden hun lidmaatschap op en helaas moesten we 10 leden wegens herhaalde wanbetaling royeren.

Ook in 2010 was er weer het gebruikelijk programma van maar liefst zeven lezingen en een excursie. Al deze evenementen mochten zich verheugen over goede belangstelling van onze leden en hun introduc e(s).

Op 18 januari 2010 sprak Peter Schatborn over *Tekeningen van Rembrandt en zijn leerlingen: overeenkomst en verschil* (79 bezoekers).

Op 15 februari 2010 sprak dr Eveline Koolhaas-Grosveld over *Evert Maaskamp (1769-1834) en zijn prentenmagazijn in Amsterdam* (82 bezoekers).

Op 15 maart 2010 hield dr Lodewijk Wagenaar een lezing *Hoe Nederlands was de VOC –vestiging in Ceylon?* (63 bezoekers).

Op 19 mei 2010 hield Anneke van Veen een inleiding op de tentoonstelling *De eerste foto's van Amsterdam 1845-1875*, met bezoek aan die tentoonstelling in de Bazel (90 bezoekers).

Op 18 september 2010 werd in twee groepen van ieder 25 leden een bezoek gebracht aan kunsthandel P. de Boer, Herengracht 512.

Op 18 oktober hield Suzan Meijer een lezing *Bloemen op tafel: de geschiedenis van twee tafelkleden van het KOG* (62 leden)

Op 15 november 2010 kon de geplande lezing wegens technische storingen niet doorgaan en viel spontaan onze KOG-hoogleraar Ad de Jong in met een eerder door hem voor de Reinwardt academie gehouden lezing *Warme gevoelens, koude rillingen; over musea en odes aan de saamhorigheid*. Daarmee redde hij de avond voor het bestuur en de 89 bezoekers.

Op 13 december gaf dr Hans Rooseboom de laatste lezing van het jaar *Jacobus van Eck als verzamelaar en maker van topografische foto's* (54 leden).

Vele leden gaven gehoor aan het herhaald verzoek van het bureau hun e-mailadres te geven, zodat deze leden adequaat op de hoogte van de activiteiten gehouden konden worden tegen veel lagere kosten. De indruk bestaat dat ook het bezoek van de lezingen hier bepaald door wordt gestimuleerd. Helaas konden nog niet de door het bestuur gewenste verbeteringen in onze website worden doorgevoerd. Dit zou een belangrijk instrument moeten worden in de communicatie met leden en belangstellenden, helaas is na een voorspoedige start thans geen tot weinig beweging.

In augustus is een nieuwe KOG-folder verschenen om nieuwe leden te werven. Er is zeker respons, maar niet in die mate die het bestuur wenselijk acht.

KOG-hoogleraar

De belangrijkste activiteit van de KOG-hoogleraar Prof.dr Ad de Jong in het najaar 2010 t/m januari 2011 was de Master onderzoekswerkgroep *Historische musea en nationale/regionale/locale identiteit*, samen met drs Durkje van der Wal (docent museologie), waaraan helaas maar zes studenten deel namen, die overigens allen het werkcollege afsloten met behoorlijke werkstukken. Zijn oratie, *Vitrines vol verhalen. Museumcollecties als bron voor cultuurgeschiedenis* verscheen dit jaar in druk. Verder was hij actief als promotiebegeleider, lid van promotiecommissies en nog in vele andere hoedanigheden.

De Collecties

Zoals hierboven al vermeld was de aandacht het afgelopen jaar meer gericht op het onderhoud en het beheer van onze verzamelingen. Die zijn behalve een aantal verzamelingen in eigen beheer vooral verspreid over ruim 40 musea, waarvan verreweg het grootste aantal voorwerpen in bruikleen is aan het Rijksmuseum.

Besloten werd de bruiklenen buiten het Rijksmuseum, nadat dat ruim een twintigtal jaren niet meer gebeurd was, nader te onderzoeken. Dit werd in een schriftelijke en uitvoerige ronde gedaan waarbij gelukkig nauwelijks problemen naar voren kwamen.

Voor het reeds verleden jaar vermelde voorgenomen bruikleen van Stichting Familie De Flines, waarvan de door ons te beheren voorwerpen al sinds 2008 in ons magazijn zijn opgeslagen, kon in maart 2010 met de voorzitter Bongaerts tot een afronding worden gekomen.

Wat betreft de collecties in eigen beheer is het volgende te melden:

De **KOG-bibliotheek** met ruim 5000 titels, aan de ontsluiting waarvan lang werd gewerkt, is nu opgenomen in de catalogus van het Rijksmuseum. Onmiddellijk nam de raadpleging van onze boeken sterk toe. Nog 500 recent verworven titels zullen dit jaar door het Rijksmuseum worden beschreven en eveneens beschikbaar komen via de Rijksmuseumcatalogus. Het bestuur is de bibliotheekcommissie dank verschuldigd voor hun doortastend optreden. Inmiddels is ook in 2011 een begin gemaakt met het uitpakken van de bibliotheek van de **Schutterijcollectie**. Daar wordt thans een opstelling voorbereid in de oude boekenkasten van het KOG, die in het depot van het Rijksmuseum te Lelystad staan.

De **collectie Munten en Penningen**, die zich ook in die depots van het Rijksmuseum bevindt, zal op verzoek van het Rijksmuseum in het Nieuwe Rijksmuseum in bruikleen worden gegeven, daar deze collectie op gelukkige wijze aansluit op de collectie van het Rijksmuseum zelf. Aan het KOG nog de verantwoordelijkheid om de verzameling, bestaande uit omstreeks 6000 voorwerpen, nader te digitaliseren. De plannen zijn daarvoor voorbereid. Het afgelopen jaar werd voor dat doel een schenking van € 20.000,- van mevrouw De Carvalho-Heineken ontvangen. De stichting het Pruikenfonds deed eveneens een royale toezegging, zodat nu in september 2011 de catalogisering van deze collectie kan beginnen.

Voor de **collectie Waaiers** schonk de gemeente Velzen het KOG de bijzonder fraaie verzameling waaiers, 150 stuks bijeengebracht door de verzamelaar Felix Tal, onder enkele voorwaarden. In het tweede deel van deze jaarvergadering zal deze schenking nader worden toegelicht.

Voor de **collectie Architectuurtekeningen** kocht het KOG op advies van de commissie een aantal 18^e-eeuwse architectuurtekeningen aan.

Gering was wederom de belangstelling van bezoekers voor de collecties in eigen beheer, met uitzondering van de bibliotheek die door de ontsluiting zich plots in grote belangstelling mocht verheugen.

Voor de overige collecties was de belangstelling miniem. De **Atlas Amsterdam** had nog wel een bezoeker per maand. In het najaar ontving het KOG een financiële schenking van de stadsdeelraad Centrum, waardoor enkele getekende stadsplattegronden en prenten uit de Atlas Amsterdam kunnen worden gedigitaliseerd.

Aan de **collectie Zegels en Charters** wordt hard gewerkt zoals u op de vorige jaarvergadering hebt kunnen horen. In 2012 hoopt de commissie de collectie geheel te kunnen ontsluiten op de website.

De commissie voor de **collectie Schilderijen** was actief. Zij stelden een goed handzaam overzicht op van het interessante bezit van het KOG, waarover de Rijksmuseumconservator schilderijen Jenny Reynaerts in 2011 haar uitgestelde lezing hield.

Ter ere van het uittreden van de bestuursleden Heijbroek en Lemberger hield de bibliotheekcommissie in april in de studiezaal van het Rijksmuseum een presentatie van een keur van onze boekenverzameling.

In het najaar hield de voorzitter van de **commissie Zeden en Gewoonten** Helen Schretlen, een kunstschouw ter ere van de aftredende bestuursleden Renée Kistemaker en Rob Joghems. Deze laatste mocht ook het eerste exemplaar van

het boek in ontvangst nemen van een door hem geschreven geschiedenis van de Schutterijcollectie, dat ter zijner ere door het KOG werd uitgegeven.

In de wereld van de professionele tentoonstellingenmakers kent men de collecties wel. Niet minder dan 9 musea in binnen- en buitenland vroegen voorwerpen van het KOG in bruikleen voor een tentoonstelling.

In het buitenland waren dat te Parijs Musée d'Orsay, in Gent het Stadsmuseum en het Mode-museum te Antwerpen.

In Nederland waren dat te Amsterdam het Stadsarchief, Museum Geelvinck en het Amsterdam Museum moeten we nu zeggen. Daar buiten gingen er voorwerpen in bruikleen voor tentoonstellingen naar het Historisch Museum Haarlem, De Prinsessehof te Leeuwarden en tenslotte het Groninger Museum.

Ook dit jaar mochten afbeeldingen uit onze verzamelingen zich verheugen in de belangstelling van hoofdzakelijk professionals. Zo vroeg De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in juli 2010 om een afdruk van een prent van Isaac de Moucheron voor een boek over de restauratie van het Paleis op de Dam. Het wetenschappelijke tijdschrift *Kijk*, kreeg twee afbeeldingen van de Weteringschansgevangenis. Een afbeelding van een gevelsteen met de Heiligewegspoort vond zijn weg naar de Verenigde Staten voor een proefschrift, in keurig Nederlands aangevraagd. Dit zijn maar enkele voorbeelden.

Bestuurszaken.

Nadat vorig jaar het bestuur al sterk was ingekrompen traden op de Algemene Leden Vergadering vorig jaar tengevolge van de nieuwe bepalingen in de statuten of op eigen verzoek nog een aantal bestuursleden uit. Dat waren de heren Rob Joghems, Freek Heijbroek en Maarten Lemberger en mevrouw Renée Kistemaker. Aan hun vertrek werd in kleine kring nog uitvoerig aandacht besteed. Als nieuwe bestuursleden traden toe de heer Jaap Kamp als penningmeester en de heer Peter Schatborn, als gewoon bestuurslid. Het bestuur bestaat nu uit zes leden.

Het bestuur kwam dit jaar vier keer bijeen in een reguliere vergadering. Op 31 augustus 2010 werd in het Stadsarchief Amsterdam een brainstormmiddag gehouden waar we met het KOG naar toe zouden moeten, kunnen en willen gaan. Daarin sprak het nu nieuwe bestuur haar individuele gedachten uit en besprak dat met elkaar. Een aantal onderwerpen kwam duidelijk aan de orde: wat te doen met onze collecties in eigen beheer, met welke verenigingen, etc. kunnen en moeten we strategische allianties sluiten, hoe wordt onze positie in het Nieuwe Rijksmuseum met de grote lezingenzaal, en hoe gaan we verder met de digitalisering. Later zal het bestuur hier nog verder op terug komen.

Inspirerend was de rondleiding die de directeur collecties van het Rijksmuseum het KOG-lid Taco Dibbits in het najaar hield voor de gezamenlijke besturen van het KOG en de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst door de zalen van het Nieuwe Rijksmuseum in opbouw. Herhaaldelijk wees hij op de plekken waar KOG-voorwerpen zullen worden geëxposeerd.

Ook Ingrid Oud zette haar werkzaamheden ten behoeve van de digitalisering gestadig voort. Door de sterk toegenomen activiteiten van de commissies is het soms behoorlijk druk op ons kantoor.

Een verdere professionalisering vond plaats door de administratie uit te besteden aan het administratiekantoor Omnyacc, Muller & Co te Hoorn. In de aanloopproblemen, die men in het eerste jaar verwachten kon, zette de nieuwe penningmeester zijn tanden. Al met al betekende deze nieuwe opzet een wijziging in de systematiek waardoor in 2010 twee keer inkomsten uit vermogen genomen werd. Daar tegenover moest ook helaas een groot aantal afschrijvingen gedaan worden wegens herhaaldelijk niet betalende leden. Financieel is het jaar 2010 niet voorspoedig verlopen zoals uit het financiële verslag blijkt.

Betreurenswaardig is het dat de opbrengsten van een aantal legaten, bedoeld om de collecties aan te vullen, gebuikt moesten worden om het exploitatietekort aan te vullen. Bovendien vielen die door de steeds lagere rente ook nog eens tegen.

Voor de bewaarde archieven van de afgelopen tien jaar werd een systeem opgezet waardoor er meer en vooral makkelijker toegang zal zijn tot min of meer complete dossiers. De secretaris zal in 2011 met de administrateur en een vrijwilliger/KOG-lid zich hiermee bezighouden.

Deze interne zaken naast lopende zaken vroegen de volle aandacht van het bestuur. Regelmatig waren voorzitter en secretaris evenals ook andere bestuursleden op het kantoor in de Frans van Mierisstraat om de bestuurs- en ledenvergaderingen en lezingen voor te bereiden.

Het functioneren van de administrateur van het KOG mevrouw drs. Miekie Donner voldeed aan de verwachtingen van het bestuur. Vooral de persoonlijke wijze van haar functioneren en de aandacht die ze vaak besteedt aan individuele leden wordt door hen gewaardeerd.

Raad van Advies

Sinds de nieuwe statuten kent het KOG een Raad van Advies, die het afgelopen jaar voor de eerste keer bijeenkwam. Op 13 september 2010 onder voorzitterschap van de heer Wim Pijbes (algemeen directeur Rijksmuseum) met als leden Rudi Ekkart (directeur RKD) en toen Eric Fischer (voorzitter museumvereniging). Inmiddels is de heer Fischer opgevolgd door de heer Hans Kamps. Van het KOG waren aanwezig voorzitter, secretaris en bestuurslid collecties. Volgende week zal de tweede bijeenkomst plaats vinden.

VOORDRACHTEN

2010

- 18 januari Peter Schatborn, *Tekeningen van Rembrandt en zijn leerlingen: overeenkomst en verschil*
- 15 februari Eveline Koolhaas-Grosfeld, *Evert Maaskamp (1769-1834) en zijn prent-magazijn in Amsterdam*
- 15 maart Lodewijk Wagenaar, *Hoe Nederlands was de VOC-vestiging Ceylon?*
- 19 mei Anneke van Veen, *De eerste foto's van Amsterdam 1845-1875 in 'De Bazel' met bezoek aan de tentoonstelling*
- 18 oktober Suzan Meijer, *Bloemen op tafel: de geschiedenis van twee tafelkleden van het KOG*
- 15 november Ad de Jong, *'Warme gevoelens, koude rillingen'; over musea en odes aan de saamhorigheid* (memorial-lecture voor de Reinwardt academie 3 juni 2008) (89), [geplande lezing Jenny Reynaerts kon geen doorgang vinden i.v.m. haperende apparatuur]
- 13 december Hans Rooseboom, *Jacobus van Eck als verzamelaar en maker van topografische foto's*

VERSLAGEN VAN COMMISSIES

BIBLIOTHEEK

Algemeen:

De bibliotheekcommissie bestaat uit de leden de heer drs. A.P.J. Plak, als conservator kerkelijke collecties verbonden aan de universiteitsbibliotheek (UvA), de heer drs. J.F. Visser, hoofd dienstverlening Stadsarchief Amsterdam en de heer drs. G.-J.M. Koot, hoofd bibliotheek Rijksmuseum. De Commissieleden zijn twee maal bijeengekomen en hebben zowel een beleidsplan opgesteld als een collectieprofiel voor de tijdschriften samengesteld.

In april hebben twee leden van de Commissie een kunstschauw gehouden in de studiezaal van het Rijksmuseum voor het bestuur van het KOG ter gelegenheid van het afscheid van de penningmeester Maarten Lemberger en het bestuurslid en conservator Freek Heijbroek. Hierbij werden enkele tientallen hoogtepunten uit de collectie boeken en handschriften getoond en toegelicht.

Een belangrijke ambitie van de Commissie werd verwezenlijkt: de verbeterde toegankelijkheid van de boeken van het KOG. Op 1 mei kwamen alle titels van de boeken beschikbaar in de webcatalogus van de bibliotheek van het Rijksmuseum. In de daaraan voorgaande maanden is 74 uur besteed om de 5016 bibliografische records aan te passen aan het internationaal gangbare Marc21 formaat. Tijdens dit conversieproces is een unieke code (NL-AmKOG) toegevoegd aan de afzonderlijke titelrecords om ze te onderscheiden van de boeken van het Rijksmuseum. Hierdoor is het mogelijk om de collectie afzonderlijk te doorzoeken. Een koppeling waarin deze formule (<http://95.211.64.195/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=NL-AmKOG>) is opgenomen is geplaatst op de website van het KOG. Bovendien zijn de boeken overgebracht naar de Frans van Mierisstraat vanuit het depot in Lelystad en geplaatst in het depot van de bibliotheek.

In de zomermaanden heeft de voorzitter van het KOG alle niet in bovengenoemde catalogus opgenomen boeken bekeken op relevantie. Het gaat voornamelijk om ruim 500 aanwinsten sedert 1982. Vrijwel alle boeken werden relevant bevonden. Indien nodig zijn de boeken door de administrateur in de inventaris ingeschreven en voorzien van stempels en inventarisnummers.

Een sanering van de tijdschriftabonnementen is doorgevoerd. De abonnementen die doubleren met die van het Rijksmuseum zijn met ingang van 2011 opgezegd, evenals enkele abonnementen op niet meer relevant geachte titels. Deze zijn voor een deel overgenomen en voortgezet door het Rijksmuseum.

Toekomstplannen:

Bij het uitpakken van de boeken afkomstig uit het depot Lelystad en de plaatsing in het depot in de Frans van Mierisstraat bleek dat veel 19de eeuwse boekjes in een slechte staat verkeren. Het streven is om deze zeer kwetsbare boekjes te voorzien van een zuurvrije conserveringsomslag. Het Rijksmuseum zal hiervoor een medewerker inzetten.

De boeken die nog niet zijn gecatalogiseerd worden op kosten van het Rijksmuseum voorzien van titelbeschrijvingen en standplaatsnummers. Hiervoor wordt een projectmedewerker aangesteld bij de bibliotheek van het Rijksmuseum.

Om de collectie boeken een nog bredere bekendheid te geven worden de titels ingelezen in WorldCat. Dit is de meest omvangrijke catalogus ter wereld waaraan ruim 72000

bibliotheken bijdragen leveren. Dit heeft geresulteerd in een catalogus met meer dan 218 miljoen titelbeschrijvingen.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: 91 boeken uit de KOG collectie werden aangevraagd door bezoekers van de studiezaal van de bibliotheek van het Rijksmuseum. Het interne gebruik door medewerkers Rijksmuseum is niet geregistreerd.

Aanwinsten:

- De ontdekking van de Nederlanden in boeken en prenten rond 1800 / Eveline Koolhaas-Grosfeld / Academisch Proefschrift UvA / Bijdragen tot de Geschiedenis van de Nederlandse Boekhandel, Nieuwe Reeks deel X / Walburg Pers, Zutphen 2010
- Ach Lieve Tijd. 1000 jaar Duin- en Bollenstreek. Deel 13: Macht en Orde / Maarten van Bourgondiën / Waanders Uitgevers, Zwolle 2009
- Ach Lieve Tijd. 1000 jaar Duin- en Bollenstreek. Deel 14: Leven van alledag / Marca Bultink / Waanders Uitgevers, Zwolle 2010
- Gedurfd verzamelen. Van Chagall tot Mondriaan / red. H. Schijf en E. van Voolen / Uitgeverij Waanders / Joods Historisch Museum 2010
- Meyer de Haan, le maître caché / sous la direction de Jelka Kröger / Musée d'Orsay Editions Hazan, Paris 2009
- De eerste foto's van Amsterdam 1845-1875 / Anneke van Veen / Uitgeverij THOTH Bussum / Stadsarchief Amsterdam 2010
- De Geschiede Natuur. Theorieën over natuur en kunst in de verzameling van zeldzaamheden van Simon Schijvoet (1652-1727) / Gijsbert M. van de Roemer / Proefschrift UvA, Fac. der Geesteswetenschappen / Amsterdam 2009
- L' Age d'Or hollandais, de Rembrandt à Vermeer avec les trésors du Rijksmuseum / Pinacothèque de Paris 07/10/09-07/02/2010 / ed. Pinacothèque de Paris. Rijksmuseum 2009
- L' Age d'Or Hollandais. De Rembrandt à Vermeer avec les trésors du Rijksmuseum / Pinacothèque de Paris. Rijksmuseum 2009
- Bevrijding & Wederopbouw. Na-oorlogse perikelen in het bevrijde Gelderland / M. Bogaerts, F. Keverling Buisman, W. Lenders, L. van Meyel / Vantilt & Ver. Gelre, Nijmegen 2010
- Liber sigillorum. De zegels in het archief van de ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht, 1200-1811. Deel I Beschrijvingen / J.H. de Vey Mestdagh & J.A. de Boo / Utrecht 1995
- Liber sigillorum. De zegels in het archief van de ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht, 1200-1811. Deel II Afbeeldingen / J.H. de Vey Mestdagh & J.A. de Boo / Utrecht 1995
- Mythen van het atelier. Werkplaats en schilderpraktijk van de negentiende-eeuwse Nederlandse kunstenaar / M. Jonkman en E. Geudeker (red.) / Uitgeverij d'jonge Hond / RKD / Zwolle – Den Haag 2010
- Bouwers van sterke werken / Dr. Frans Westra / St. Menno van coehoorn, Utrecht 2010
- Gelukkig Nieuwjaar / Eveline Doelman / Amsterdam University Press / 2010

ATLAS VAN AMSTERDAM

Algemeen:

De commissie Atlas Amsterdam, bestaat uit de heren J.E.G.C. Dibbits, Chr.P. van Eeghen Jr, L.L.M. Smit, A.W. Gerlagh en R.J.A. te Rijdt.

Nadat het overbrengen van de opschriften van de oude opzetkartons naar de nieuwe opzetkartons van de collectie tekeningen Atlas Amsterdam werd afgerond is de commissie begonnen met de voorbereidende werkzaamheden voor de definitieve invoer van de tekeningen in de computer.

Ter voorkoming van onregelmatige aanwezigheid van de commissieleden heeft de Commissie Atlas Amsterdam besloten iedere eerste vrijdag van de maand (behoudens twee zomervacantiemaanden bijeen te komen)

Bruikleen aan tentoonstellingen:

- Musée d'Orsay, Parijs, 15.03–20.06. 2010 en Musée des Beaux-Arts, Quimper, 08.07–11.11.2010:

- *Atelier Meijer de Haan (2 versies)*, foto's (KOG-AA-61-58 en KOG-AA-61-59)

- Stadsarchief Amsterdam, 01.04-28.06.2010, Amsterdam 1845-1870, Vroege fotografie:

- *Westerhal, 1854-1856*, E.I. Asser (KOG-AA-41)

- *Singel 11-61, 1860*, Munnichs & Ermerins (KOG-AA-13A-26)

- *Amsteljachthaven gezien vanuit Amstel Hotel*, anoniem (KOG-AA-67M-93)

- *Keizersgracht 214-240, ca. 1870*, anoniem (KOG-AA-9A-33)

- *Geldersekade bij de Schreierstoren in de winter, ca. 1874*, anoniem (KOG-AA-8B-8)

- *Prins Hendrikkade bij de Schreierstoren in de winter, ca.1874*, anoniem (KOG-AA-11B-71)

- *Halvemaansbrug na voltooiing, 1863-1864*, anoniem (KOG-AA-4A-18)

- *Kloveniersburgwal bij Halvemaansbrug, 1864*, anoniem (KOG-AA-4A-32)

- *Woningblok in de Huidenkoperstraat vlak na voltooiing, 1869-1870*, (KOG-AA-8D-121)

- Museum Geelvinck, 28.05–20.09.2010: Splash!, vijvers en fontein in de binnenstad van

Amsterdam, heden en verleden:

- *'Eerste binnenplaats met fontein', 1845*, Willem Hekking jr., tekening (KOG-AA-2-18-337)

Bezoekers: 11

Aanwinsten: geen

ATLAS VAN AFBEELDINGEN BETREFFENDE ZEDEN EN GEWOONTEN

Algemeen:

De commissie Atlas Zeden & Gewoonten bestond uit de leden Ellen Caljé, Machteld Löwensteyn, Hester Dibbits en Helen Schretlen. Vanwege drukke werkzaamheden van de commissieleden is er in 2010 niet in de Atlas gewerkt.

Helen Schretlen heeft op woensdagmiddag 24 november een kunstbeschuwing gegeven in de studiezaal van het prentenkabinet ter gelegenheid van het afscheid van Renée Kistemaker. Het onderwerp was de wenskransen uit de Atlas Z&G, waarvan zij er een aantal liet zien.

Bruikleen aan tentoonstellingen:

STAM Stadsmuseum Gent 09.10.2010-01.05.2011, Belichte Stad:

- *Ik vind het idee lief*, Chr. Andriessen, tekening (KOG-ZG-3-003)
- *1e les van mej. Balk te Amsteldam*, Chr. Andriessen, tekening (KOG-ZG-3-047)
- *Kijk, dit is van Horsting/Maar welk uur...*, Chr. Andriessen, tekening (KOG-ZG-3-080)
- *Wat een schoone avond*, Chr. Andriessen, tekening (KOG-ZG-3-181)
- *Waterproefhuisje*, Chr. Andriessen, tekening (KOG-ZG-3-009) wordt halverwege de tent. vervangen door:
- *L'innattention*, Chr. Andriessen, tekening (KOG-ZG-3-233)

Bezoekers: 3

Aanwinsten: geen

MUNT- EN PENNINGKABINET

Algemeen:

De commissie bestaat uit de heren M. van der Beek, J. Stuurman en G. van der Ham. De collectie bevond zich het gehele jaar in depot in Lelystad en is niet geraadpleegd

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: geen

Aanwinsten: geen (Jaarpenning nog niet ontvangen)

GEVELSTENEN EN BOUWFRAGMENTEN

Algemeen:

De commissie, bestaande uit Onno Boers, Bert Gerlagh, Pncras van der Vlist en Michiel Jonker, is niet bijeengewest.

P. van der Vlist zegde zijn KOG-lidmaatschap op en daarmee ook zijn lid zijn van de commissie.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: zijn ingemetseld in straat, dus moeilijk aantal bezoekers moeilijk te beoordelen

Aanwinsten:

- Aankoop bij veiling Adams: 18de- en 19de-eeuwse architectuurtekeningen:
 - set van vijf ontwerpen voor Felix Meritis (ca. 1786) (doorverkocht aan SAA)
 - set van 5 ontwerpen voor het monument van Quatre Bras (ca. 1820)
 - ontwerp voor een tuinhuis, 1772
 - set van 3 ontwerpen voor stadhuis van Groningen (ca. 1780)

BURGERBEWAPENING EN SCHUTTERIJ

Algemeen:

De commissie bestaat uit de heren P. Jansen en R. Joghems en mevrouw E. Sint Nicolaas.

De commissie is het afgelopen jaar niet bijeengekomen.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: geen

Aanwinsten:

- R. Joghems, *Het laatste schuttersstuk*, Koninklijk Oudheidkundig Genootschap, Amsterdam 2010

WAAIERS

Algemeen:

De commissie bestond in 2010 uit Ch. van Eeghen jr., E. Caljé-van den Berg, J.J.H. Polak, N. Cassee

De commissie is in 2010 negentien maal bijeen gekomen.

Het jaar heeft grotendeels in het teken gestaan van het scannen van de negatieven van de waaiers, die door Mark Keja en Chris van Eeghen zijn gemaakt. Ook al hebben de negatieven niet de kwaliteit die nodig is voor publicatiedoeleinden, voor identificatie van de waaiers zijn ze goed geschikt. De waaiers zullen niet meer ter hand genomen behoeven te worden om de afbeelding te kunnen zien, een belangrijke stap in het behoud van de collectie.

Het scannen is gebeurd in overleg met Ingrid Oud. Ook de negatieven van de waaiers die al bij Pictura zijn gescand (200 stuks), zijn meegenomen. Later worden de kwalitatief betere Pictura-scans ingevoegd i.p.v. onze scans. Elke scan heeft het inventarisnummer van de afgebeelde waaier gekregen. Het aanhangen van de scans aan de Adlib-gegevens kan niet in eigen beheer worden gedaan, het dient door het Rijksmuseum te gebeuren. Verder is een eerste ordening aangebracht in de waaier-archivalia van Isa van Eeghen. Van de boeken en (veiling-)catalogi is een literatuurlijst gemaakt (nog niet geheel gereed). Artikelen van haar hand (uitgetikt en handgeschreven) en losse aantekeningen (waaiers betreffende, enige privécorrespondentie en combinaties van beide) zijn afzonderlijk in omslagen gedaan. Hieraan moet nog veel worden uitgezocht; een interessant afstudeeronderwerp voor een student?

Het opnieuw opbergen van de waaiers is een volgende stap. De niet meer zuurvrije dozen, waarin de waaiers worden bewaard (zie jaarverslag 2009), kunnen gehandhaafd blijven. Dit blijkt uit overleg met Agnes Brokerhof, senior onderzoeker van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (waarin het ICN is opgegaan). We kunnen de dozen voorzien van een laag printpapier, dit bevat veel kalk. Het kan weer worden vervangen als de zuurgraad ervan te laag is geworden. Het oude, verzuurde zijdevloeipapier om de waaiers dient te worden verwijderd.

Al eerder is besloten de waaiers zoveel mogelijk opgevouwen te bewaren, alleen al vanwege de grootte van de collectie. Er zal een aantal nieuwe dozen moeten worden aangeschaft, er zitten nu in veel dozen teveel waaiers. Geprobeerd zal worden de waaiers meer op grootte op te bergen. Nu zitten ze op volgorde van de negatieffilms, hoewel de grootste waaiers wel bij elkaar worden bewaard. Er wordt nagedacht over de meest in aanmerking komende manier van opbergen.

De waaiercollectie Felix Tal geschonken aan het KOG:

Vanaf 1979 tot en met 2007 is de waaiercollectie Felix Tal eigendom van de gemeente Velsen geweest en werd zij beheerd en tentoongesteld op Museum Beeckestijn in Velsen-Zuid

Na de sluiting van het museum in 2006 werd de waaiercollectie Felix Tal in 2007 als langdurig bruikleen ondergebracht bij Tassenmuseum Hendrikje in Amsterdam. In 2009 werd dit bruikleen door het Tassenmuseum opgezegd en moest een nieuwe bestemming voor de waaiercollectie gevonden worden.

Gezien het cultuurhistorisch belang van de waaiercollectie en de investeringen die in het verleden gemaakt zijn voor de conservering, leek het wenselijk de collectie in zijn geheel te behouden voor de Collectie Nederland. De collectie bestaat uit ca 150 waaiers, vijf waaierbladen, twee waaierontwerpen, ca 30 waaierdozen, waaierlijsten, een handbibliotheek, foto's/dia's en personalia van Felix Tal.

Commissielid Jannie Polak heeft bij beide musea als conservator de collectie Tal beheerd. Vanuit de gemeente Velsen werd haar gevraagd te informeren of het KOG geïnteresseerd zou zijn om de waaiercollectie Felix Tal te beheren. Het KOG bezit immers al de waaiercollectie van mejuffrouw Van Eeghen en de Tal collectie zou hierop een mooie aanvulling zijn.

Het KOG en de gemeente Velsen zijn tot overeenstemming gekomen en de collectie is aan het KOG geschonken. Dit op voorwaarde dat de collectie de naam Felix Tal zal behouden en deze niet mag worden verkocht of anderszins in eigendom worden overgedragen. Een verplichting is ook dat het KOG zich zal inspannen om (delen van) de collectie tentoon te stellen.

De collectie is voorlopig ondergebracht in het depot van het Rijksmuseum in Lelystad.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers en via email gevraagde informatie:
Respectievelijk een en vier.

VOORWERPEN VAN GESCHIEDENIS EN KUNST

Algemeen:

De commissie bestaat uit de heren Bert Vreeken en Dirk-Jan Biemond en de dames Jet Pijzel-Dommissie en Tine van Nierop-Muller.

De commissie is het afgelopen jaar twee keer in voltallige vorm bijeen geweest. Er is vooral gediscussieerd over hoe aan te haken bij de bij een aantal andere commissies in gang gezette digitalisering van de collectie. Iets dat het komende jaar geen prioriteit meer zal hebben, onder verwijzing naar het project-collectieplan van bestuurslid

Charlotte van Rappard-Boon. Terug naar de objecten is het devies voor de komende periode!

Bruikleen aan tentoonstellingen via Rijksmuseum:

- Amsterdams Historisch Museum, 01.12.2009-01.12.2014, Abraham en Louisa - een kennismaking met het echtpaar Willet-Holthuysen:
 - *Ruiterhelm*, anoniem (NG-KOG-779)
 - *Suzannakruik*, Engel Kran (BK-KOG-509)
- Modemuseum Antwerpen, 23.03-08.08.2010, De kleur zwart,
 - 2 *Handschoenen van geitenleer* (BK-KOG-19A en B)

Bezoekers: niet te meten

Aanwinsten: geen

ZEGELS EN CHARTERS

Algemeen:

De leden van de commissie voor de zegels en charters, de heren C. Verkerk en G. van Herwijnen, hebben in 2010 gestaag hun werkzaamheden aan het project "Ontsluiting van de charters uit de KOG-collectie" voortgezet.

De voorbereiding voor publicatie van ruim een derde van de 168 charters is in 2010 zo goed als voltooid.

De commissieleden hopen in de loop van 2012 met de werkzaamheden zo ver te zijn gevorderd dat de resultaten voor de gehele collectie charters in dat jaar op de website van het KOG gepresenteerd kunnen worden.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: geen

Aanwinsten: geen

SCHILDERIJEN

Algemeen:

De commissie bestaat uit de leden Yuri van der Linden, Norbert Middelkoop en Jenny Reynaerts. Na een vliegende start in het jaar van oprichting van de commissie (2009), waarin een eerste overzicht van de door de commissie te beheren schilderijen in kaart werd gebracht, is dit jaar weinig vooruitgang geboekt in het vervolmaken van dit overzicht. Het voornemen is dan ook om in 2011 dit overzicht zo veel mogelijk op orde te krijgen, en afbeeldingen van alle schilderijen aan het overzicht toe te voegen.

Op 15 november zou commissielid Jenny Reynaerts een lezing houden over de negentiende-eeuwse schilderijen uit de collectie van het KOG, maar wegens een haperende projector kon deze toen geen doorgang vinden¹.

¹ Op 14 maart 2011 vond de lezing alsnog plaats

Bruikleen aan tentoonstellingen: Portret van Maerten Ruychaver (1545-1626), burgemeester van Haarlem (inventarisnummer 1117), aan het Historisch Museum Haarlem in het kader van de tentoonstelling Het witte goud van Haarlem, 12 maart 2010 tot en met 12 september 2010.

Langdurige bruiklenen:

Rijksmuseum	68
Amsterdam Museum	9 ²
Museum Catharijneconvent	1
Museum Rotterdam	1
Museum het Rembrandthuis	1
Nederlands Jachtmuseum	1
Bildderijkmuseum	1
Museum De Lakenhal	2
Legermuseum	1
Rijksmuseum Twenthe	5
Museum Het Prinsenhof	1
Huis Marseille	1
Fries Museum	1

Bruikleen aan tentoonstellingen via Rijksmuseum:

- Historisch Museum Haarlem, 12.03-12.09.2010, Het witte goud van Haarlem:
 - *Portret Maerten Ruychaver*, kopie naar M.J. van Mierevelt (SK-C-520)

Bezoekers: niet bekend

Aanwinsten: geen

² Hiervan één in onderbruikleen aan de Stadsschouwburg